

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitae Sanctorvm

complectens sanctos Mensium, Aprilis, Maii & Ivnii

Lippeloo, Zacharias

Coloniae Agrippinæ, 1603

Martyrivi S. Theodorae Virginitis, à S. Ambrosio scriptum, lib. 2. de Virginibus. Passa autem est Antiochiæ, nouiſſimo persecutionis tempore, anno nempè Domini 311. sub Maximino, in Oriente regnante. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-42716

beatissimum virum, calcata iam morte, præcessisse cognouerat. Gaudebat ab hominibus vxor martyris appellari, sed multò inenarrabiliùs æstuabat eadem martyrij gloria coronari. Quapropter cum à Christianis esset prohibita, & ab ipso martyre in visione admonita, ne sacras reliquias optimè collocatas turbaret, neve celeri quadam translatione violaret, ad urbem Mediolanensem reuerti constituit. In via autem idololatras Syluano sacrificantes incurrit, qui eam ad nefarias epulas inuitabant. Illa verò constanter, voceque libera, reiectis cum indignatione pollutis edulij, Christiana, inquit, sum: neque villo mihi modo licet, de Syluani dij vestri sacrificijs vesci. At illi hæc audientes, adeò distracta cæde eam mactarunt, vt vix seminecem, sui homines, ad Mediolanensem urbem perducerent: ita vt intra triduum, martyrij confors doloris effecta, ad Dominum migraret.

Eius martyrii.

MARTYRIVM S. THEODORAE VIRGINIS, à S. Ambrosio scriptum, lib. 2. de Virginitibus. Passa autem est Antiochia, nouissimo persecutionis tempore, anno nempe Domini 311. sub Maximino, in Oriente regnante. Et quidem censetur hæc, alia ab illa, de qua Græci agunt Non. Aprilis, & F. L. Surius to. 2. Eodem die ex Metaphraste; cuius & nos, paucis, in sine huius, ex doctissimo Baronio meminimus.

C. Baron. to. 3. Ann.

NVper Antiochiæ, virgo quædam incredibili pulchritudine, quo magis virorum euitabat conspectum, eo amplius incendebat. Pulchritudo enim audita, nec visa, plus

Y 3

deside-

fideratur duobus stimulis cupiditatum, amoris
& cognitionis; dum & nihil occurrit, quod mi-
nus placeat, & plus putatur esse quod placeat,
quod non index oculus explorat, sed animus au-
tor exoptat. Itaque sancta virgo, ne diutius ale-
tur potiendae spe cupiditatis, integritatem pu-
ris professis, sic restinxit improborum facies,
non iam amaretur, sed proderetur. Ecce pericu-
tio. Puella fugere nescia, certè pauida, ne in-
ret in insitatores pudoris, animum ad virtutem
parauit, tam religiosa, ut mortem non time-
tam pudica ut expectaret. Venit coronae dies,
xima omnium expectatio. Producitur puella,
plex professis certamè, & castitatis & religionis.
Sequitur ubi viderunt constantiam professionis,
pudoris, paratam ad cruciatum, erubescerent
ad spectum, excogitare coeperunt, quemadmo-
dum specie castitatis religionem tollerent, ut cum
abstulissent, quod erat amplius, etiam id erip-
rent, quod reliquerant. Aut sacrificare virginem
aut lupanari, prostitui iubent. Quomodo deos
colunt, qui sic vindicant? aut quemadmodum
viviunt, qui ita iudicant? Hic puella, non quod
religione ambigeret, sed de pudore trepidat
ipsa secum. Quid agimus? Hodie autem martyris
virgo, altera nobis invidetur corona. Sed nec vir-
ginis nomen agnoscitur, ubi virginitatis autem
negatur. Nam quemadmodum virgo, si meretricem
colas? quemadmodum virgo, si adulterum
ligas? quemadmodum virgo, si amorè petas? To-
rabilis est enim mentem virginem, quam carere
habere. Vtrumque bonum si liceat, si non liceat,
tem non homini casta, sed Deo sumus. Et Raba-
meretrix fuit, sed postquam Deo credidit, casti-
tem inuenit. Et Iudith se, ut adultero placere

Theodora
virginitate
proficitur.

Duplex cer-
tamen casti-
tatis & reli-
gionis.

Meretricem
Venerem
dicit.

Iof. 1. & 6.
Iudith. 10.

ornavit: quæ tamen quia hoc religione, non amore, faciebat, nemo eam adulteram iudicavit. Benè successit exemplum. Nam si illa quæ se commisit religioni, & pudorem servavit & patriam: fortassis & nos servando religionem, servabimus etiam castitatem. Quod si Iudith, pudicitiam religioni præferre voluisset, perdita patria, etiã pudicitiam perdidisset. Itaq; talib⁹ informata exëplis, simul animo tenens verba Domini, quibus ait: Quicunq; perdidit animam suam propter me, inueniet eam: fleuit, tacuit, ne eam vel loquentem adulter audiret: nec pudoris elegit iniuriam, sed Christi recusavit. Existimate, vtrum adulterare potuerit corpus, quæ nec vocem adulteravit. Iam dudum verecundatur oratio mea, & quasi audire gestorum seriem criminosam, atque explanare formidat.

Math. 10.

Claudite aurem virgines: ducitur puella ad lupanar: sed aperite aurem virgines DEI: CHRISTI virgo prostitui potest, adulterari non potest. Vbicunque DEI virgo est, Dei templum est, nec lupanaria infamant castitatem, sed castitas, etiam loci abolet infamiam. Ingens petulantium concursus, ad fornicem. Discedite martyrum miracula sanctæ virgines, dediscite locorum vocabula. Clauditur intus columba, strepunt accipitres foris: certant singuli, quis prædam prius inuadat. At illa manibus ad cælum leuatis, quasi ad domum venisset orationis, non ad libidinis diuersorium: Christe, inquit, qui domuisti virgini ferros leones, potes etiam domare hominum feras mætes. Chaldæis roravit ignis, Iudæis se vnda suspendit, misericordia tua, nõ natura sua: Susanna ad supplicium genui fixit, & de adulterinis triumphat.

Adducitur ad lupanas S. virgo.

Teclâ dicit.

Daniel. 3. Ios. 3. Daniel. 13.

phavit: aruit dextera, quæ templi tui dona vi-
 bat. Nunc templum ipsum attractatur tuum
 patiaris incestu sacrilegij, qui nõ passus es
 Benedicatur & nunc nomen tuu, vt quæ ad
 terium veni, virgo discedam. Vix comple-
 precem, & ecce vir militis specie terribilis
 pit. Quemadmodum eũ virgo vt vidit, trem-
 cui populus tremens cessit? Sed non illa im-
 mor lectionis; Et Daniel, inquit, supplicium
 sannæ spectaturus aduenerat, & quam popu-
 damnauit, vnus absoluit. Potest & in hoc lup-
 bitu, ouis latere. Habet & Christus milites
 qui etiam legiones habet. Aut fortasse per-
 intradit, nè vereare anima; talis solet mar-
 facere. O virgo fides tua te saluum fecit. Cui
 les, nè quæso paueas soror. Frater huc veni,
 uare animam, non perdere. Serua me, vt ipse
 ueris. Quasi adulter ingressus, si vis, martyr
 diar, Veltimenta mutemus: cõueniunt militum
 & mea tibi, sed vtraque Christo. Tua vestis
 verè militem faciat, mea te virginem. Bene tu
 stieris, ego meliùs exuar, vt me persecutor ag-
 scat. Sume habitum, qui abscondat sceminam
 de, qui consecret martyrem. Induere chlamy-
 quæ occultet membra virginis, seruet pudore
 Sume pileum, quod tegat crines, abscondat
 Solent erubescere, qui lupanar intrauerint. Sa-
 cum egressa fueris, nè respicias retro, mem-
 xoris Loth, quæ naturam suam, quia impudicè
 licet castis oculis aspexit, amisit. Nec vereare
 quid pereat sacrificio. Ego pro te hostiam Deo
 reddo, tu pro me militem Christo. Habes bonam
 militiam castitatis, quæ stipendijs militum semp-
 ternis; lorica iustitiæ, quæ spiritali mun-
 ne corpus includat: scutum fidei, quo vul-
 pellas: g
 nostræ fa
 caput vir
 Et int
 stus tam
 dulteri
 les offi
 lupanar
 sonæ, m
 natura, s
 pleatur
 simul. E
 simul, se
 to habitu
 de lupan
 oculis, &
 gnem, lu
 immode
 textum:
 vir videt
 virgine:
 etiam au
 Christus
 sexus. R
 sumus. I
 cerno qu
 monium
 exibo, o
 bebatur
 virgine,
 lupanar
 exierunt
 Fectu
 certasse
 sum iust

Ibidem.

Vide egregij
militis ex-
plum.

Genl. 19.

pellas: galeam salutis. Ibi enim est praesidium Ephes. 5. nostrae salutis, ubi Christus: Quoniam mulieris caput vir, virginis Christus.

Et inter haec verba chlamydem exuit: suspectus tamen adhuc habitus, & persecutoris, & adulteri. Virgo cervicem, chlamydem coepit miles offerre. Quae pompa illa, quae gratia, cum in lupanari de martyrio certarent? Addantur persona, miles & virgo, hoc est, dissimiles inter se natura, sed Dei miseratione conformes, ut compleatur oraculum: Tunc lupi & agni pascentur simul. Ecce agna & lupus non solum pascentur simul, sed etiam immolantur. Quid plura? Mutato habitu, euolat puella de laqueo: & egreditur de lupanari virgo, sed Christi. At illi, qui videbant oculis, & non videbant corde, ceu raptores ad agnem, lupi fremere ad praedam. Vnus, qui erat immodestior, introiit: sed ubi hausit oculis rei textum: Quid hoc, inquit, est? puella ingressa est, vir videtur. Ecce non fabulosum illud, cerua pro virgine: sed quod verum est, miles ex virgine. At etiam audieram, & non credideram, quod aqua Christus in vina conuertit. Iam mutare coepit sexus. Recedamus hinc, dum adhuc qui famus, fumus. Nunquid & ipse mutatus sum, qui aliud cerno quam credo? Ad lupanar veni, cerno vadium: & tamen mutatus egrediar: pudicus exibo, qui adulter intraui. Indicio rei, quia debebatur tanto corona victori, damnatus est pro virgine, qui pro virgine comprehensus est. Ita de lupanari non solum virgo, sed etiam martyres exierunt.

Vide certamen pietatis.

Esa. 65.

Ioan: 2.

Fertur puella ad locum supplicii cucurrisse, Certat inter se virgo & miles de aetate. Ego sum iussus occidi: te absoluit sententia, quando

Y 5

me

metenuit. At illa clamare: Non ego te me-
 tis vadem elegi, sed prædem pudoris optaui.
 Si pudor quaeritur, manet nexus: si sanguis
 exposcitur, fidei usum non desidero: habere
 de dissoluam. In me lata est ista sententia
 pro me lata est. Certè si pecuniæ te fidei usum
 dedissem, & absente me iudex tuum censum
 neratori adiudicasset, eadem me sententia
 venires, meo patrimonio soluerem tuos
 Si recularem, quis me indignam morte cen-
 sent? Quanto maior est capitis huius usura? Moriamur
 nocens, nè moriar nocens. Nihil hinc medium
 hodiè aut rea ero tui sanguinis, aut martyr
 Si citò redij, quis me audeat excludere? Si mor-
 feci, quis audeat absoluerè? Plus legibus debet
 rea non solum fugæ meæ, sed etiam cadis
 næ. Sufficiunt membra morti, quæ non suffi-
 bant iniuriæ. Est in virgine vulnere locus, qui
 erat contumeliæ. Ego opprobrium declinaui
 non martyrium tibi celsi. Vestem, non professio-
 nem mutavi. Quod si mihi præripis mortem,
 redemisti me, sed circumuenisti. Caue equum
 contendas, caue contradicere audeas. Noli
 pere beneficium, quod dedisti. Dùm mihi
 sententiam negas, illam restituis superiori.
 Sententia enim, sententia posteriore mutat.
 Si posterior me non tenet, tenet superior. Pos-
 mus uterque satisfacere sententiæ, si me
 patiaris occidi. In te non habent aliam, quam
 erceant, poenam: in virgine obnoxius pudor
 Itaq; gloriosior eris, si videaris de adultera
 tyrè fecisse, quàm de martyre adulteram reddidisse.

Quid expectatis? Duo contenderunt, & in
 bo vicerunt: nec diuisa est corona, sed ad
 ita sancti martyres sibi inuicem beneficia con-
 ferunt, al-
 effectum
 Damonem
 ferunt: qu-
 tus, com-
 cit. Tyrann-
 non pote-
 ret, qui p-
 de duobus
 rum? Alie-
 lit. Itaque
 dei usum
 duceretur
 it, colla-
 riorum P-
 isse, petiu-
 amicitiarum
 ve & tyra-
 nora nos-
 que prim-
 incognit-
 ribus, ho-
 cit, isti oc-
 cessitas,
 quoque i-
 nis, amic-
 nim cert-
 brosius,
 tis, eiu-
 merenti-
 Quocir-
 persecut-
 in confe-
 dendas,
 se, varijs

rentes, altera principium martyrio dedit, alter effectum. At etiam Philosophorum gymnasia, Damonem & Pythiam Pythagoreos in cælum ferunt: quorum vnus cùm esset morti adiudicatus, commendandorum suorum tempus poposcit. Tyrannus autem astutissimus, quod reperiri non posse existimaret, petiuit vt sponforem daret, qui p se feriretur. si ipse faceret morã. Quid de duobus præclarior, nescio. vtrumque præclarum? Alter mortis vadem inuenit, alter se obtulit. Itaque dum reus moram supplicio faceret, si deiussor vultu sereno mortẽ non recusauit. Cùm duceretur, amicus reuertitur: ceruicem substituit, colla subiecit. Tunc admiratus tyrannus, chariorem Philosophis amicitiam, quã vitam fuisse petiuit, vt ipse ab his, quos damnauerat, in amicitiam reciperetur. Tanta virtutis est gratia, vt & tyrannum inclinaret. Digna laude, sed minora nostris. Nam illic ambo viri: hic vna virgo, quæ primò etiam sexum vinceret. Illi amici, isti incogniti. Illi tyranno vni se obtulerunt, isti pluribus, hoc etiam crudelioribus, quòd ille pepercit, isti occiderunt. Inter illos in vno obnoxia necessitas, in his amborum voluntas libera. Hoc quoque isti prudentiores, quòd illis studij sui finis, amicitiz gratia: istis, corona martyrij. Illi enim certauerunt hominibus, isti Deo. Hæc S. Ambrosius, de agone virginis Antiochenæ, & militis, eius pudorem seruantis, & martyrium promerentis.

Quod porrò frequens esset, hac porissimum persecutione nouissima, Christianas foeminas, in confessione perstantes, tradi prostibulo illudendas, at Christum, eisdem semper præsto fuisse, varijsque modis, à turpitudine vindicasse, cõpluri-

Damon &
Pythias Py-
thagorici.

Vide Valerij
um Maximũ
lib. 4. cap. 4.

Tom 3. Ann.

Theodora
virgo Ale
xandrina, ad
lupanar, da-
mnata à
Didymo cõ-
mutatis ve-
stibus libe-
ratur.

Didymus ca-
pite plecti-
tur.

C. Baron. in
not. Martyr.
Rom.

29. Aprilis.
S. Hugonis
parentes.

Confert se
ad monaste-
rium.

pluribus exemplis, apud C. Baron. videtur
Haud mirum itaque videri debet, si his quæ
bit S. Ambrosius, per similia facta legatur
in locis, in alijs quoque virginibus. Ut in
quod Alexandriæ contigisse traditur, de Di-
Christiano homine, qui vt nobilem virginem
Alexandriam, Theodoram nomine, ad lupan-
damnata eriperet. galeam, ocreas, & cetera
litaria superinduens indumenta, comparat
bi, ex more, maiori pecuniarum vi aditu, ac
ad virginem; quam, galea tecto vnà cum vi-
capite, accinctam gladio, baltheoque deco-
abire coëgit; & re comperta, qui loco vir-
remanerat obses, damnatus capite, martyri-
consequutus est: illa omnino libera perma-
te; vt appareat hanc esse diuersam ab illa, quæ
Ambrosio describitur.

VITA S. HVGONIS V. ABBATIS CL
niacensis. ex ea qua est per Hugonem monachum
Cluniacensem, eius æqualē. Obijt autem vi-
Eius anno Domini 1109. Vfus est eo familiariter
Gregorius Septimus, Rom. Pontifex.

HVgo, in Burgundia, ex illustri nobili
prosapia oriundus, patrem habuit
matium, principem egregium, ac
rensi dominio in primis illustrem: matrem
Erenburgem, cum generis nobilitate, cum
magis pietate, ac integritate vitæ præclarā.
autem Hugo, optimis à natura informatus
bus, cum auilicorum intemperantiam, ac
horreret, totaque mente, pietatis effect studio
ditus, inuitis parentibus, ad monasterium,
quam tranquillum vitæ portum confugit.